

Geçenlerde, Târih-i Gülşen-i Maârif adlı iki ciltlik eski harfli tarih kitabını okuyordum. I. Cildinin 417. sayfasında Sultan Osman'ın, oğlu Orhan'a vasiyetleri kaydedilmiş. Bu vasiyetlerin, Diyanet Gazetesi okuyucularıyla ilgili olduğunu düşünerek Tarih köşesinde takdimini faydalı gördüm.

Önce eser hakkında kısa bir bilgi vereyim:

Gülşen-i Maârif, bir umumi tarih kitabıdır. Önce Hazret-i Adem'den başlayarak peygamberleri kısaca anlatır (Cümlesine halisane salât ve selâmlarımızı arzederiz). Sonra Hazret-i Muhammed SAS'ı genişçe anlatarak Emeviler, Abbasiler ve sair İslâm devletlerine geçer. I. Cilt 407. sayfadan itibaren de Osmanlı devletini anlatmaya başlar; 2. Ciltte Sultan Abdülhâmid I devri sonuna kadar getirir. Eseri Feraizcizade diye tanınan Seyyid Mehmed Saîd Efendi kaleme almış ve muhtelif kaynak kitaplardaki malûmatın lüzumsuz teferruatını süzerek, mukayeseli çalışmalar yaparak 10 yılda ikmal ve itmam eylemiştir. 1249 hicrî/1834 milâdî tarihinde bitirdiğini kendisi belirtiyor, ikinci cildin sonunda, Dersiam Ferâizî Mehmed Efendi'nin oğlu olduğunu, Bursa'da doğduğunu, hiç çocuğu bulunmadığını, Emir Sultan Camii-i şerifinde hatiplik vazifesi yaptığını beyan ederek, tahsil ve terbiyesini hangi hocalardan ikmal ettiğini açıklıyor. (Bk. s; 1685 vd.) Bursalı Tahir, Osmanlı Müellifleri adlı eserinde Müellif Mehmed Said Efendi'nin 1251 hicrî/1835 milâdî tarihinde vefat eylediğini ve Emir Sultan Camii hazinesine defnolunduğunu kaydeder. Allah rahmet eylesin...

Osman Bey'in aşağıya derc edilen vasiyetleri, hiç olmazsa XV-XVI. asırlara kadar samimiyet ve titizlikle tatbik edilmiştir. Devlet, ihlâslı bir dindarlığa dayanan bu temel felsefe ve zihniyetle idare edildiği müddetçe yükselmiş ve ilerlemiştir. Hududların çok genişlemesi, haberleşme ve ulaşım imkânlarının azlığı, İslâm âlemindeki diğer devletlerle irtibat ve koordinasyonun sağlanamaması, düşman devletlerin daima müşterek hareketleri, Avrupa'nın coğrafî keşiflerle zenginleşmesi... gibi sebepler hasım devletleri bizden daha kuvvetli ve ileri bir duruma yükseltmiş ve Osmanlıların Avrupa hareketinin duraklamasına yol açmıştı. O zamandan beri başta askerî tedbirler olmak üzere pek çok ıslâhat çalışmaları yapılmış, eserler yazılmıştır. Bunlar arasında gözden kaçan ve ihmale uğrayan; hattâ şuurlu veya kasıtlı müdahalelerle tahrip edilen hep millî ve manevî değerlerimiz, imanımız, kültürel ve moral güçlerimiz olmuştur. Halbuki varlığımızın ve muvaffakiyetlerimizin asıl sebepleri onlardı. Bugünkü buhranlarımızın ve anarşinin de temelinde, aynı tutumun devam ettirilmek istenmesi; yani bizi biz yapan, cihanın hayranlığını üzerimize çeken imanımızı, tarih şuurumuzu, millî ve manevî değerlerimizi hor ve hakir görmek ve kurtuluşu başka reçetelerde aramak zihniyeti yatmaktadır.

Bu yanlış gidişi önleyecek ve milletimize gerekli moral güçleri ona verecek kadro ancak Diyanet

Teşkilâtı görevlileri ve imanlı, şuurlu münevverler olabilir. Ne mutlu bu asil görevin şuuruna erebilen; Milletimizin yükselmesi uğrunda olanca gücünü sarfetmekten kaçınmayan fedakâr himmet erbabına!